

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14—, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO K 1'20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU. PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -
:: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, 24. RUJNA 1914.

BR. 105

Nijemci potapaju tri velika engleska krstaša. - Napredovanje u Srbiji. - Za francusku flotu Jadran je kiselo groždje.

Tri engleska krstaša potopljena.

LONDON, 22. rujna. Reuterov dopisni ured javlja dne 22. ov. mj.:

Engleski krstaši „Aboukir“, „Hogue“ i „Cressy“ u Sjevernom moru potopljeni su od njemačkih podmorskih ladja.

„Aboukir“ potopljen od torpeda.

LONDON, 22. rujna. Engleski krstaš „Aboukir“ bio je udaren od jednog njemačkog torpeda i ustrijeljen toga potonuo.

Tečaj katastrofe.

LONDON, 23. rujna. Reuterov dopisni ured javlja o katastrofi trojice engleskih krstaša još slijedeće potankosti: Kada je od njemačkoga podmorskog broda bačeni torpedo pogodio engleskog krstaša „Aboukir“, potekli su ovome u pomoć engleski krstaši „Hogue“ i „Cressy“, ne bi li bar kako spasili momčad nesrećenog broda. Nje-

mačke podmorske ladje uperiše odmah na njih svoje torpede. Pod učinkom njemačkih torpeda „Hogue“ i „Cressy“ također izginuše u dubinama morskim.

Potopljeni krstaši.

Potopljeni krstaši „Aboukir“, „Hogue“ i „Cressy“ predstavljaju tri jedinice jednog te istog tipa. Njihov gubitak je jak udarac za englesku mornaricu, budući su ove tri ratne ladje među prvima.

„Aboukir“, „Hogue“ i „Cressy“ spadaju u red oklopnih krstaša, kojih Engleska ima 34. Najjači engleski krstaš ima 14.600 tona, a brzinu 23 milje.

Potopljeni krstaši imali su u dužini 134 m., u širini 21, u dublini 8'3, sadržaj im je bio od 12000 tona, a brzina od 21, dotično 22 i 20 milja. Svaki od njih imao je posadu od 700 ljudi, a topove 2 od 23, 12 od 15, 12 od 7'6, 3 od 4'7, jednu cijev za lansiranje torpeda, dvije mitraljeze i dvije podmorske cijevi za lansiranje torpeda. Bili su sagrađeni g. 1899. i 1900.

Sudbina momčadi.

London, 22. rujna. Veći dio momčadi potopljenih krstaša „Aboukir“, „Hogue“ i „Cressy“ bio je spašen od jednog krstaša i od jednog torpeda razarača.

Na ruskom ratištu.

BEČ, 23. rujna. Službeno se javlja: Na ruskom ratištu, zadnjih dana, osim ne-

koliko kanonada bez bitne važnosti, nije bilo borbe.

Naše čete, unatoč trajno nepovoljnom vremenu, nalaze se u izvrstnom sastavu.

Francuska flota u Jadranu Bombardiranje Boke, Visa i Pelagraže.

BEČ, 23. rujna. Službeno se saopćuje: Francuska flota, koja je, nakon bezuspješnog bombardiranja Punte d' Ostro na 1. ov. mj., ostala van jadranskog mora, počimila je zadnjih dana ponovna „velika djela“.

Dne 19. ov. mj. pojavila se francuska flota u 6 sati u jutro ponovno pred Bokom te za jedan sat ponovno bombardirala utvrde na ulazu i to iz topova najtežeg kalibra. Tri hitca su pogodila i ranila jednog topnika.

Nakon toga „junakog“ djela zaplovilo je oko 40 neprijateljskih jedinica proti Visu te su u 10 sati prije podne bombardirali postaju za signaliziranje i svjetionik, ranili dva čovjeka, ipak bez znatnije štete.

Veći dio neprijateljske flote operirao je u viškim vodama do 5 sati popodne, a onda je odplovio u pravcu jugozapadnom.

Za ovog uzmarka djelovi flote pojavili se pred Pelagražom te su i ondješnji svjetionik bombardirali te uništili staciju za znakove. Nekoliko mornara iskrcalo se te sramotnim činom onečistili pitku vodu. Zatim su ti „junaci“ uzeli ubogom svjetioničaru ono malo hrane što je imao te nekoliko komada rublja. Iza toga ostavila je i ova eskadra Jadran.

Napredovanje u Srbiji.

BEČ, 23. rujna. O položaju na srpskom ratištu službeno se saopćuje slijedeće: Naše balkanske vojne sile bore se u Srbiji najvećom žilavošću za uspjeh.

Vrlo važne pozicije nalaze se već u našem posjedu. Također je palo u naše ruke i neprijateljskih topova.

Visovi, zapadno od Krupnja - koji se nalazi istočno od Zvornika, a vladaju položajem, i za koje čitav dan vodila se ljuđa borba - svi su u našem posjedu. Odpor Srba bio je ovdje provaljen.

Za ovih borba bilo je pošlo za rukom pojedinim srpskim i crnogorskim bandama provaliti na naše zemljište u točkama koje su branjene tek od malo oružnika i od slabih sigurnosnih posada, što ne može nikoga iznenaditi obzirom na karakter zemlje.

1500 domaćih Srba uapšeno. Dali ruku Srbijancima.

Poslužbene vukovarske „Srijemske Novine“ od subote, govoreći o posljednoj srpskoj provali u Hrvatsku, vele da su Srbijanci postepeno bili prodrli jedno 50 kilometara prema sjeveru u rumski, zemunski i staropazovački kotar sve do linije Hrtkovi—Budjanovci—Šimanovci—Bataljnica. Na toj liniji da su naše čete dočekale Srbijance, te su ih već prvog dana u cijeloj fronti natrag bacile. Navala naših četa je bila tako odlučna, da su Srbijanci svaki daljni otpor napustili i u najvećoj žurbi srijemsko područje ostavili.

Ustanovljeno je, da su Srbijanci, i to kako redovita vojska, tako i komitadžije, u mnogim mjestima popalili kuće hrvatskog, njemačkog i magjarskog žiteljstva te tamo i pljačkali, dočim su pravoslavno žiteljstvo pošteđili. Na žalost pridružuje se neprijatelju

i izvjestni domaći elementi, koji su još gore harali nego komitadžije. Potankosti se i izvodi nastavlja, da se u svakom slučaju što točnije ustanovi šteta, koja će se nastradalom pučanstvu podpunno naknaditi. Ujedno su poprimljene nužne mjere, da se pronajdu domaći zulumčari, koji će zasluženoj kazni privedeni biti.

Prema vijestima osječke „Hrvatske Obrane“, dopremljeni su u petak poslije podne u Osijek domaći srbski uapšenci iz Srijema, koji su se bili priključili Srbijancima za njihove zadnje provale. Remorker „Austria“ sa dvie tovarne ladje doveo je u petak u 3 sata poslije podne 516 osoba. Bilo je tu i staraca i muževa, a i mladića. Tečajem noći od petka na subotu dopremljen je još veći broj takvih uapšenika u Osijek. U subotu u pola 9 sati stigao je na tovarnim ladjama daljnji transport, preko 400 osoba, a vlakom u 10 sati transport preko 300 osoba. Svi će biti internirani u barakama.

O sudbini ovih uapšenika još se ne može ništa reći, tek toliko, da će se upotrebiti za razne javne radnje, a protiv nekih kolovodja bit će poveljen kazneni postupak.

Njegovo Veličanstvo kod ranjenika.

Liječnik šibenčanin.

Prošle subote Njegovo Veličanstvo naš premilostivi cesar i kralj pohodio je u Beču ranjenike koji su zaklonjeni u bolnici Augartena. Pučanstvo bečko priredilo mu je na prolasku oduševljenje i srdačne ovacije, tako da je prolaz kroz ulice bečke bio pravi veličanstveni trijumf, prizor što ga slična Beč ne pamti.

Njegovo Veličanstvo udostojilo se sa pojedinim ranjenicima govoriti u njihovom jeziku i propitat se za njihovo stanje i za način i mjesto gdje bijahu ranjeni. Između ranjenika bilo je Čeha, Poljaka, Hrvata, Madjara i Rumunja. Hrvate je Njegovo Veličanstvo nagovorio u hrvatskom jeziku, tako isto i ostale ranjenike u njihovom jeziku. Glede Rumunja je Njegovo Veličanstvo požalilo, da nepoznavajući rumunjski ne može ih u njihovom jeziku nagovoriti. Za svakoga je Nj. Vel. imao lju-beznu i utješljivu riječ, te su ranjenici ostali zadovoljni i ushićeni.

Ravnatelj bolnice predstavio je Nj. Veličanstvu liječničko osoblje, među kojima i liječnika šibenčanina Dra Gina Marasovića, koji tu njeguje ranjenike. Ovaj posjet učinio je na svakoga duboki neizbrisivi utisak.

Maks Linder - počinuo.

Kinematografska poduzeća objavljuju tužnu vijest, da je netrpivi i nedostižni šaljivdija Maks Linder počinuo u — ratu. Tko ga je gledao u kinematografima i od srca se smijao njegovim komičnim djelima, ne može da si predstavi Maksa Lindera, kako u ozbiljnoj boju umire za domovinu.

Ipak je Maks Linder zaista poginuo. I ako njemačkog porijekla, kao francuski državljani borio se u Belgiji protiv Nijemcima i u poginuo. I ako se je borio protiv njega, ipak će mu mnogi od nas, radi suza što su ih izazivale njegove šale, zaželeli: pokopati vječni.

Položaj na sjeveru.

Polusužbeni „Pester Lloyd“ donosi ovaj pregled naših pozicija na sjeveru:

Iza velike bitke kod Rawaruske i Lavova morale su naše vojske, da uzmagnu provesti koncentraciju protiv ruske premoći, napustiti dosadašnju liniju, koju su do sada držale, usprkos uspjeha, što su ih postigli.

Situacija je naše vojske dne 12. septembra bila ova:

Vojska generala Borojevića na desnom krilu pred Grodeckom tik do Lavova.

Aufenbergova vojska kod Rawaruske.

Spojne čete (dijelovi Aufenbergove vojske) na liniji Tomašov-Krasnobrod.

Danklova vojska na prostoru kod Krasnika.

Iz ovoga je položaja, gdje je bila vrlo blizu opasnost, da bi ruska premoćna snaga mogla da prodrē (našu liniju), trebalo odvesti vojske na zgodniji prostor, sakupiti ih i pripremiti za nove operacije.

Ako situaciju naših vojska na 12. septembra predstavimo kao kružni sektor, a najkraće linije za uzmak pomislimo kao polumjere (radije) kruga, dobit ćemo središte na prostoru zapadno od Przemysla.

Ako sada, ne gledajući na geometrijski oblik ovoga prostora, promotrimo teren i njegovu stratešku i taktičku vrijednost, moramo uzeti najprije u obzir onaj kraj, koji graniči sjeveru sa Wislokom, na istoku sa Sanom, te sa tvrdjavom Przemyslom i potokom Wiar. U ovaj se kraj spuštaju obronci Karpat, koji sačinjavaju do linije Jaslo-Dynow-Przemysl brežuljasto, strmo zemljište u visini od 300—400 metara, a zatim do linije Zwigród-Sanók-Chyrow srednje obrežje od 500—600 metara visine. Iza toga se diže glavni greben (bilo Beskida te karpatske planine).

Ovo brežuljasto i gorovito zemljište svršava na sjeveru i istoku u dolinama Wisloka, Sana i Wiara, strmo se spuštajući, te stoga stvara izvrsan položaj od velike taktičke vrijednosti, jer vlada potpuno nad terenom, što se pruža na sjever i na istok u daljnjoj od 10 km i dalje, a na svojoj je istočnoj fronti pojačano tvrdjavom Przemysl.

Strateška važnost ovoga kraja leži u tome, da se odavle lako može poduzeti ofenziva kako na sjever, tako i na istok, te Rusi ne mogu nikako dalje prema zapadu napredovati, dok ovdje budu naše vojske. Osim toga brani ovaj kraj i dolinu kod Dukle, jedina vrata u ovom dijelu Karpat.

KRONIKA.

„Pester Lloyd“ je donio razgovor s jednim njemačkim državljanikom, koji optimistički sudi o svršetku rata. On misli da treba prije svega učiniti Englesku neškodljivom po evropski mir, a onda treba učiniti kraj njezinom gospodarstvu u južnoj Africi i Egiptu. Rusiju treba po mogućnosti potjerati prema Aziji i oduzeti joj Poljsku i Finsku. Poljska bi imala biti samostalnom proglašena, a Finsku treba podijeliti među njezine susjede. Francuska će valjda i sama vidjeti poslije ovoga rata, da joj nije spasa, osim ako se približi trojnom savezu, Belgija će stupiti posve u savez s Njemačkom poput ostalih njemačkih saveznih država.

„Pester Lloyd“ javlja iz Maribora: Organ katoličko-slovenske pučke stranke „Straža“ javlja, da su zastupnici slovenskog seljačkog pučkog saveza, zatim dr. Jančević i zemaljski kapetan u Kranjskoj dr. Šušteršič kod vojničkih i građanskih oblasti u Beču zatražili razjašnjenje glede razloga, s kojih su mnogobrojni slovenski svećenici i građanske oblasti u Kranjskoj, Gorici i Gornjoj Štajerskoj zatvoreni.

Trinaestgodišnjoj djevojci Rozi Nenoch, koja je krijeplila i povezivala rane naših vojnika kod Rawaruske, te je bila pogodjena šrapnelom, tako da joj se je morala amputirati noga, poslalo je Njegovo Veličanstvo zlatan briljantan iskičeni lanac s Previšnjim inicijalima, a djevojičinoj materi hiljadu kruna. Uz to je vladar dao poručiti, da će platiti troškove za nabavu umjetne noge junačkoj djevojci.

Vladinom naredbom razpuštena je „Matica Slovenska u Ljubljani.“

Uspjeh njemačkog ratnog zajma upravo je sjajan. Upisano je ukupno četiri tisuće dvjesto milijuna maraka.

Konac Karagjorgjevića?

Iz Sofije javljaju: Dinastiji su Karagjorgjevića odbrojani dani. Bolest kralja Petra krenula je na gore, te je postala ozbiljnom.

„Reichspost“ javlja: Osobe, koje iz Niša stizavaju u Bugarsku, pričaju, da je bijes srpskog naroda ponajglavnije naperen protiv nasljedniku Aleksandru i princu Gjorgju. Obojicu čuva vojska i redarstvo, jer se boje atentata.

Neistine o Sarajevu.

Službena „Bosnische Post“ donosi ovo službeno saopćenje: „U gradu se proširila vijest, da vlada kani ostaviti Sarajevo. Mi smo ovlašteni sa službene strane da pouzdano izjavimo, da su sve ove vijesti bez ikakova temelja.“

Zapovjedništvo Sarajeva jedino je izdalo neke mjere glede boravka civilnih osoba.

Grad i okolica.

Jemstva obavlja se međusobnom uzajamnošću i pripomaganjem. Rod je za trećinu, ako ne i više, veći od lani. Kako imademo na raspolaganje nekoliko ličkih kola, to se upozoruju na to oni koji kola trebaju.

Kupci za mast i vino. Ima lijepog izgleda, da će ovogodišnji mast i vino imati lijepe prodje. Kupaca već ima u nijestu. Nego za preporučiti je našem svijetu, da ne drži ljetinu u konobama nego du je daje kupcima. Ovim preporučamo, da se ne drže previše škrtu, a posjednicima stavljamo na sree, da ne preferiraju u cijenama. Kakvoća i količoka su izvrstne, pa je moguće zadovoljiti i prodavaoca i kupca.

Veledušni oporučni dar. Dana 27 srpnja t. g. preminuo je u Požunu g. Rudolf Nuss-Aelberg pl. Ordógoruba u 39. godini života te je oporučno dobrovoljno namijenio iznos od 120.000 kruna u svrhu da se osnuje zaklada pod imenom „Nuss-Aelbergova zaklada“. Nad spomenutom zakladom povjerio je pokojnik nadzor gradskom poglavarstvu grada Požuna.

Ovaj humanitarni čin dokazuje kako u Ugarskoj znadu shvaćati važnost i potrebu vatrogasnih društava. Bilo bi poželjno, da se i dalmatinski imućnici ugledaju u ovaj primjer.

U našem skladištu imademo na prodaju vunenih pokrivača dobre vrsti.

I vanjske naručbe izvršujemo.

Prva dalmatinska tvornica prediva i tkala
PAŠKO RORA i drug
ŠIBENIK.

MLIJEKO: kralje i ovčije, čisto, naravno i sterilizirano, prodaje po 40 para litar, Uzorna Mljekarna J. Drezga.

BAČAVA

rabljenih, zdravih, u izvrsnom stanju, uz umjerenu cijenu, od 3 do 30 stolltara, ima na prodaju kod potpisanaoga.

Zlariu — Šime Marini
posjednik, trgovac.

PREDPLAĆUJTE SE NA „HRVATSKU MISAO“.

P. T.

Častito se staviti do znanja svakoj cijenjenoj osobi, da smo već od davna osnovali klesarsku zadrugu pod naslovom:

PRVA SPLITSKA
KLESARSKA ZADRUGA
registrirana na ograničeno jamčenje
U SPLITU.

Zadruga obavlja svakovrstne klesarske radnje bilo u mramoru ili kamenu uz najpovoljnije uvjete.

Osobitom preciznošću izradjuje žrtvenike, balaustru, kristionice, nadgrobne spomenike itd, u najmodernijim slogovima. Skladište je obokrbjeno sa mramornim materijalom, također mramornim pločama za pokućstvo. Buduć je ista providjena izvrstnim radnim silama i dovoljnim kapitalom, to je u stanju svaku naručbu brzo i tačno izvršiti na potpuno zadovoljstvo gg. naručitelja.

Na zahtjev šalje nacрте, uzorke materijala, kao što i sve upute i razjašnjenja.

Preporuča se uglednom občinstvu i prepoštovanom svećenstvu, da ju počaste svojim cijenjenim naručbama.

UPRAVA.

PRŠUTA

PRVE VRSTI
PRODAJE PO K 2.60 KG.

NIKO JURKOVIĆ

SKRADIN.

8—10 ——— 8—10

NAJMODERNIJE POSJETNICE
IZRADUJE
HRVATSKA ZADRUGA TISKARA U ŠIBENIKU
U. Z. S. O. J.

RKNJIGOVEŽNICA

HRVATSKE ZADRUŽNE
TISKARE U ŠIBENIKU

u. z. s. o. j. (Dr. ANTE DULIBIĆ I DRUG).

UVEŽUJE DUGOTRAJNO I SOLIDNO SVAKE VRSTI UVEZA, KAO: PROTOKOLE, MISSALE, MOLITVENIKE I SVĒ U TU STRUKU SPADAJUĆE RADNJE.

CIENE UMJERENE. — IZRADBA BRZA I SOLIDNA.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaha iznose glavni turskih srećaka. zgoditci

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza.

475.000 odnosno 375.000 kruna odn. franaka i lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci skupine 5 odnosno 3 izvrstnih srećaka.

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza. Mjesečni obrok od K 4.— dalje, — Cijenj. naručnicima namijenjene su nagrade i premije!

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu“
g. Valentin Urbancić, Ljubljana, 20.

PRVA HRVATSKA ŠTUKATERSKA RADIONA
u SPLITU. — Put Grobišta kod Sv. Ante

J. D. Dragičević, J. Ružić i A. Ružić

Opskrbila je svoju radionu sa svim modernim strojevima i alatom koji potrebuju za štukaterski zanat, te proizvadj razne Spomenike, prionice, kupatila i kristionice, te stupove naslove za terace, kipove itd.

Suviše proizvadj razne vrsti pločica Mozaik u različitim bojama, te pločice u presi u raznim narisima i u raznim narodnim bojama.

Proizvadj cijevi u svakom obliku i promjeru od 10 do 60 centimetara promjera. Proizvadj stepenice u raznim bojama Mozaika, te svake vrsti dimnjaka i krovnih vjencana.

Prodaje svakovrskog istućenog Mramora za Mozaik te cementa i sadre itd.

Cijenj po zahtjevu se salju badava i franko.

— Ne boji se nikakve konkurencije. —

„SVOJ K SVOMU“.

HRVATSKA ZADRUGA TISKARA
ŠIBENIK

UKNJŽENA ZADRUGA SA OGRANIČENIM JAMSTVOM
(Dr. A. DULIBIĆ I DRUG)

OBOKRBLJENA JE SVIM MATERIJALOM, TAKO DA JE U STANJU TOČNO, BRZO, U MODERNOM SLOGU TE UZ VEOMA UMJERENE CIJENE IZRADJIVATI SVERADNJE SPADAJUĆE U TISKARSKU STRUKU.

IZRADUJE POIMECE POSJETNICE, TRGOVAČKE MEMORANDUME, RAČUNE, NASLOVNE LISTOVE, TRGOVAČKE I SLUŽBENE OBVOJE, VJENCANE KARTE, PLESNE I DRUGE ZABAVNE FOTIJE I—PROGRAME, OSMRTNICE, CIJENIKE, JESTVENIKE I T. D. I T. D.

VELIKO SKLADIŠTE TISKANICA ZA OBČINE I ŽUPSKE UREDE.

PRODAJA RAZNOVRNOG ČISTOG PAPIRA I OBVOJA.

Raznovrstne, umjetnički izradjene koraljne uresne nakite izradjuje

RIBARSKO - KORALJSKA ZADRUGA U ŠIBENIKU.

Radiona i izlozi nalaze se na obali kraj perivoja.